

Nader onderzoek vleermuizen en huismus

Heelweg e.o. - Doetinchem

Colofon

Nader onderzoek vleermuizen en huismus
Heelweg e.o. , Doetinchem

Uitgevoerd door: Natuurbank Overijssel

Opdrachtgever: 't Bonte Paard Advies

Contactpersoon: dhr. R. Barthen

Projectnummer en versie: 3609, versie 1.0		Status: definitief
Projectleider: Ing. P. Leemreise	Veldmedewerker: Ing. P. Leemreise	Rapportdatum: 16-8-2021
Ligging projectgebied: Heelweg e.o. te Doetinchem		

Correspondentieadres:

Aladnaweg 18
7122 RR Aalten

BTW-ID: NL001388212B56

E: info@natuurbankoverijssel.nl

Tel: 0543-451142 / 0614-435700

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1	Inleiding.....	3
1.1	Aanleiding.....	3
Hoofdstuk 2	Het onderzoeksgebied	3
2.1	Ligging van het plangebied.....	3
2.2	Beschrijving van het plangebied.....	4
Hoofdstuk 3	Het onderzoek	6
3.1	Methode.....	6
3.2	Onderzoekers	6
3.3	Bezoeken	6
Hoofdstuk 4	Resultaten	7
4.1	Vleermuizen	7
4.2	Huismus.....	8
4.3	Overige soorten.....	8
Hoofdstuk 5	Geldigheid	8

HOOFDSTUK 1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

Er zijn concrete plannen voor herontwikkeling van een terrein aan de Heelweg te Doetinchem. Het voornemen is om het terrein te ontwikkelen als woningbouwlocatie. Om de bouw van woningen mogelijk te maken dient o.a. de bestaande bebouwing gesloopt te worden en aanwezige beplanting gerooid te worden. Omdat overtreding van de Wet natuurbescherming door uitvoering van de voorgenomen activiteiten niet uitgesloten kan worden, is op 7 april 2020 een verkennend natuurwaardenonderzoek uitgevoerd. De bevindingen van dat onderzoek zijn gerapporteerd in rapport 2505 van Natuurbank Overijssel. Uit het verkennend onderzoek kwam naar voren dat de aanwezigheid van een verblijfplaats van vleermuizen in de te slopen gebouwen niet volledig uitgesloten kon worden op basis van het uitgevoerde onderzoek. Ook vormt de bebouwing een potentiële nestplaats voor huismussen en dient minimaal één vervolfbezoek in de juiste onderzoeksperiode uitgevoerd te worden om te kunnen spreken van een volledig onderzoek.

Als gevolg van voorgenomen sloop kan een vleermuis verstoord of gedood worden en kan een vaste rust- en/of voortplantingsplaats van een vleermuis verstoord, beschadigd en vernield worden. Ook wordt een mogelijk aanwezige nestplaats van huismussen beschadigd en vernield. Om de wettelijke consequenties van de voorgenomen activiteiten in het kader van de Wet natuurbescherming te kunnen bepalen is Natuurbank Overijssel gevraagd onderzoek uit te voeren naar de aanwezigheid van vaste rust- en voortplantingsplaatsen van vleermuizen en naar nestplaatsen van huismussen in het plangebied.

In het kader van de zorgplicht (Art. 1.11 Wet natuurbescherming) moet voorafgaand aan een ingreep, welke mogelijk negatieve effecten kan hebben op beschermde diersoorten, een effectbeoordeling plaats vinden. Om de functie en betekenis van de aanwezige bebouwing voor vleermuizen en huismussen vast te kunnen stellen, is specifiek onderzoek, conform het daarvoor geldende protocol verplicht.

In voorliggend rapport worden de bevindingen van onderzoek naar de functie van het plangebied voor vleermuizen en huismussen gepresenteerd. De rapportage wordt afgesloten met het vaststellen van de wettelijke consequenties en eventuele vervolgstappen.

HOOFDSTUK 2 HET ONDERZOEKSGBIED

2.1 Ligging van het plangebied

Het plangebied is gesitueerd tussen de Heelweg en het Zaagmolenpad te Doetinchem. Het ligt in de stad Doetinchem en wordt omgeven door stedelijk gebied. Op onderstaande afbeelding wordt de globale ligging van het plangebied weergegeven op de topografische kaart.

Globale ligging van het plangebied. De ligging van het plangebied wordt met het rode vlak aangeduid (bron: pdok.nl).

2.2 Beschrijving van het plangebied

Het plangebied bestaat uit erfverharding, braakland, opgaande beplanting en bebouwing. In het plangebied liggen twee woonerven met een woning en bijgebouwen en een houtverwerkingsbedrijf. De woningen zijn gebouwd van bakstenen en hebben een met dakpannen gedekt zadeldak. De bedrijfsbebouwing heeft een stalen spantconstructie en heeft halfsteens muren en een met bitumen dakleer gedekt plat dak. Een groot deel van het plangebied bestaat uit spaarzaam begroeid braakland, ontstaan na de sloop van bebouwing. De tuinen van de woningen en de niet begraasde delen van het braakland zijn begroeid met (jonge) natuurlijke opslag van ruwe berk en braam. De tuinen van de woningen zijn begroeid met bomen en stuiken en zijn sterk verwilderd. Met uitzondering van de aanwezige bedrijfsbebouwing, staan de gebouwen reeds langere tijd leeg. Er zijn gaten in de daken zichtbaar en zijn sommige ruiten zijn ingegooid. Voor een impressie van het plangebied wordt verwezen naar de fotobijlage.

Detailopnames van het plangebied. De begrenzing van het onderzoeksgebied wordt met de gele lijnen aangeduid (bron luchtfoto: PDOK.nl).

Aanzicht op de te slopen bebouwing in het plangebied (juni 2021).

3.1 Methode

Vleermuizen

De vleermuisinventarisaties zijn uitgevoerd met behulp van een Pettersson D240x batdetector. Dit apparaat zet de ultrasone geluiden van vleermuizen om in voor mensen hoorbare tonen. Tevens kunnen de geluiden vertraagd (time-expansion) worden opgenomen voor analyse achteraf, omdat sommige soorten moeilijk te determineren zijn in het veld. Het gebruik van een Pettersson D240x batdetector is conform de voorwaarden voor materiaalgebruik vanuit het Vleermuisprotocol. Daarnaast is een warmtebeeldkijker van het type Pulsar Helion XP28 ingezet om het plangebied nog beter te kunnen overzien. De avondbezoeken in de kraamperiode hebben plaatsgevonden vanaf een half uur voor zonsondergang tot ruim anderhalf uur na zonsondergang. Het avondbezoek in de paarperiode is gestart vanaf een uur na zonsondergang. Het ochtendbezoek heeft plaatsgevonden vanaf ruim 2 uur tot voor zonsopkomst. De bezoeken zijn uitgevoerd door één onderzoeker.

Winterverblijfplaatsen, in het bijzonder massa-winterverblijfplaatsen, zijn plekken die vleermuizen beschutting bieden in de winter. Afhankelijk van de soort, liggen winterverblijfplaatsen in de omgeving van het plangebied of op enige afstand. Sommige soorten leggen grote afstanden (>1000km) af tussen zomer- en winterverblijfplaats. De bebouwing in het plangebied wordt niet als winterverblijfplaats met een regionale functie beschouwd. De bebouwing heeft weinig massa en er zijn geen loggia's of andere beschutte plekken. Bij gebouwen, zoals aanwezig in het plangebied, vindt in augustus geen zwermgedrag plaats. Deze functie is daarom niet onderzocht in het plangebied. Het onderzoek voldoet aan de gestelde eisen voor dergelijk onderzoek, zoals beschreven in het vleermuisprotocol 2021.

Huismus

Om het onderzoek uit te voeren conform het onderzoeksprotocol (soortstandaard huismus, BIJ12), zijn in 2021 twee aanvullende bezoeken uitgevoerd. Deze bezoeken zijn uitgevoerd in april en mei. Daarbij is gelet op territoriale huismussen (tjilpende mannetjes), voedselvluichten en bedelende jongen. Daarbij is gebruik gemaakt van een verrekijker. Tegenover het bezoek in 2020, is het plangebied drie maal onderzocht op de aanwezigheid van nestelende huismussen.

Overige soorten

Het plangebied bestaat deels uit begraasd braakland en deels uit dichte ruigte en struwelen. Er is tijdens alle veldbezoeken gekeken naar beschermde dieren, in het bijzonder naar beschermde dieren, waarvan de vaste rust- en voortplantingsplaats niet beschadigd of vernield mag worden in het kader van een ruimtelijke ontwikkeling. Daarbij is gebruik gemaakt van een verrekijker gedurende de daglichtperiode en van een warmtebeeldcamera (Pulsar Helion XP28), gedurende de nachtelijke uren. Er is specifiek gekeken naar egel en kleine marterachtigen. Ook is de bebouwing in juni 2021 overdag bezocht. Tijdens dit bezoek is specifiek gekeken naar sporen die op de aanwezigheid van de steenmarter duiden, zoals uitwerpselen en prooiresten.

3.2 Onderzoekers

Het onderzoek is uitgevoerd door Ing. P. Leemreize. Hij is een ervaren vleermuis-, kleine zoogdieren en vogelonderzoeker. Hij onderzoekt jaarlijks circa 15 locaties op verblijfplaatsen van vleermuizen en is tevens actief met vleermuismonitoring via een lijntransecttelling (NEM-VT – Zoogdiervereniging). Hij heeft ruim 12 jaar ervaring als vleermuisonderzoeker. Daarnaast is hij ruim 35 jaar actief als vogelonderzoeker, zowel broedvogelmonitoring, als specifiek onderzoek naar o.a. steenuil, roodborsttapuit en nachtzwaluw, en teller van trek- en wintervogels. In de afgelopen 10 jaar heeft hij tevens ervaring opgedaan met het vangen van kleine zoogdieren met inlooptallen en het gebruik van fotovallen.

3.3 Bezoeken

Vleermuizen

Voor het in beeld brengen van de betekenis van de bebouwing voor vleermuizen zijn vijf verschillende bezoeken aan het onderzoeksgebied gebracht. De bezoeken in september en oktober 2020, juni en juli 2021 zijn uitgevoerd voor het in kaart brengen van kraam- en zomerverblijven en paarverblijfplaatsen van vleermuizen. De toegepaste onderzoeksmethode is gebaseerd op het vleermuisprotocol 2021. In onderstaande tabel worden de bezoekdata weergegeven.

bezoekdatum	tijdstip	Aantal onderzoekers	Doel	Weersomstandigheden
7-9-2020	21:00-23:00	1	Paarverblijfplaatsen	Half bewolkt, 15°C, droog, windstil
7-10-2020	21:00-23:00	1	Paarverblijfplaatsen	Half bewolkt, 14°C, droog, windstil
10-6-2021	21:45-23:45	1	Zomer- en kraamverblijfplaatsen	Helder, 29°C, droog, windstil
29-6-2021	3:00-5:00	1	Zomer- en kraamverblijfplaatsen	Bewolkt, droog, 13°C, windstil
5-7-2021	21:45-23:45	1	Zomer- en kraamverblijfplaatsen	Bewolkt, droog, 17°C, windstil

Bezoekschema vleermuisonderzoek in het plangebied.

Huismus

Het onderzoeksgebied is in 2021 twee maal bezocht; éénmaal in april en éénmaal in mei 2021. Tezamen met het bezoek van 7 april 2020, is het plangebied drie maal onderzocht op nestelende huismussen. De toegepaste methode is gebaseerd op het handboek vogelinventarisatie (Hustings et al. 1985). In onderstaande tabel worden de bezoekdata weergegeven.

bezoekdatum	tijdstip	Aantal onderzoekers	Doel	Weersomstandigheden
11-4-2021	10:00-10:50	1	Nestplaatsen	Geschikt
16-5-2021	13:30-14:14	1	Nestplaatsen	Geschikt

HOOFDSTUK 4 RESULTATEN

4.1 Vleermuizen

Vaste rust- of voortplantingsplaats

Er zijn geen aanwijzingen gevonden dat vleermuizen een vaste rust- of voortplantingsplaats bezetten in het plangebied.

Foerageergebied

Tijdens alle bezoeken zijn 1-2 gewone dwergvleermuizen foeragerend in het plangebied vastgesteld. Deze vleermuizen foerageerden doorgaans kortstondig rond de bebouwing en beplanting aan de oostzijde van het plangebied. Deze dieren kwamen aangevlogen van buiten het plangebied. Het plangebied vormt geen essentieel foerageergebied voor vleermuizen. Deze waarnemingen zijn toegevoegd aan de NDFF.

Vliegroute

Het plangebied vormt geen onderdeel van een vliegroute van vleermuizen.

Overige waarnemingen

Tijdens de avondbezoeken in juni en juli werden 1-2 langs vliegende laatvliegers waargenomen. Deze laatvliegers vertoonden geen verbondenheid met het plangebied.

Conclusie

Als gevolg van het slopen van de bebouwing wordt geen vleermuis gedood en wordt geen vaste rust- of voortplantingsplaats van een vleermuis verstoord, beschadigd of vernield. Ook wordt geen essentieel foerageergebied of vliegroute van vleermuizen aangetast door uitvoering van de voorgenomen activiteiten.

4.2 Huismus

Er zijn geen nesten van de huismus in het plangebied vastgesteld.

Conclusie

Als gevolg van het slopen van de bebouwing wordt geen nestplaats van de huismus beschadigd of vernield.

4.3 Overige soorten

Er zijn in het plangebied geen beschermde grondgebonden zoogdieren waargenomen, waarvan de vaste rust- en voortplantingsplaats beschermd is.

HOOFDSTUK 5 GELDIGHEID

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de landelijk geldende richtlijnen. Het bevoegde gezag (provincie Gelderland) hanteert de volgende definitie voor de geldigheid van onderzoeken naar beschermde soorten:

“Onderzoeksgegevens mogen maximaal 3 jaar oud zijn in gebieden waar weinig of geen ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen zijn opgetreden in de afgelopen drie jaar. In gebieden waar dit niet voor geldt, moeten de gegevens recenter zijn.”

Bronnen:

- Vleermuisprotocol 2021
- Soortenstandaard huismus
- Vogelinventarisatie (1985)